

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет
ім. Олеся Гончара

**Методичні вказівки
до виконання лабораторних робіт
із дисципліни**

***«Фізична географія материків і океанів»
(Частина 1)***

Дніпропетровськ
2013

Уміщені рекомендації до виконання лабораторних робіт із дисципліни «Фізична географія материків і океанів» (частина 1).

Призначені для студентів геолого-географічного факультету ДНУ денної та заочної форми, що навчаються за спеціальністю 6.070501 «Географія».

Рецензенти: к.біол.н., доц. Сібуль Т.В.
к.філол.н., доц. Переворська О.І.

Передмова

Курс «Фізична географія материків і океанів» є одним із базових географічних дисциплін, який формує глибокі комплексні знання про природу світу та окремих регіонів планети Земля. Засвоєння загальних географічних закономірностей сприяє подальшому розумінню тих процесів, що відбуваються на окремих ділянках суходолу і океанічного простору.

Для повного оволодіння студентами знаннями з курсу передбачається засвоєння ними матеріалу лекцій, самостійне вивчення матеріалу та виконання лабораторних робіт. В методичних рекомендаціях розроблені завдання на поглиблення теоретичних знань студентів й більш поглиблене вивчення дисципліни, оволодіння навичками пошуку необхідних відомостей у науковій літературі, набуття практичних навичок роботи з різними тематичними картами, кількісними та якісними характеристиками як окремих компонентів природи певних регіонів світу, так і цілісних систем, а також процесів та явищ, які в них протікають. Особливої уваги приділено роботі з різними атласами, тематичними картами та позначенню географічної інформації на контурну карту. Подаються завдання на відтворення знань, на відпрацювання прийомів моделювання, постановки і розв'язання проблеми, наукового пошуку, особлива увага приділяється встановленню студентами причинно-наслідкових зв'язків у природі. Під час виконання лабораторної роботи студенти повинні навчитися не тільки аналізувати ті чи інші матеріали, але синтезувати їх та роботи на їх підставі відповідні висновки.

Під час лабораторних робіт передбачається вивчення географічного мінімуму до кожного материка і океану (географічної номенклатури), яку підібрано відповідно до основних тем щодо вивчення природи материків та океанів. Географічна номенклатура пропонується для нанесення визначних об'єктів на контурну карту.

В методичних рекомендаціях подано зміст самостійної роботи студентів для оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних занять час.

Методичні матеріали до виконання лабораторних робіт

Лабораторна робота №1

Тема: Загальні закономірності розвитку земної поверхні. Гіпотези про походження материків і океанів.

Мета: вивчити основні гіпотези про походження материків і океанів, взаємозв'язки між одиницями поверхні Землі, навчитися давати характеристику закономірностям у її розвитку, розкрити взаємозв'язки між взаємодією атмосфери, гідросфери, літосфери і біосфери, процесами, що в них проходять, вплив людини на природу.

Обладнання: фізична карта світу, орографічна, кліматична карта світу, географічні атласи, контурні карти, простий та кольорові олівці, лінійки.

Завдання:

1. Визначити основні риси відмінності між усіма материками планети Земля. На контурну карту нанесіть межі між усіма материками, визначивши літосферні плити. Охарактеризуйте платформенні й геосинклінальні ділянки земної кори.
2. На цю ж контурну карту нанесіть етапи утворення материків і океанів за однією з відомих вам гіпотез. Охарактеризуйте гіпотезу Вегенера, гіпотезу геосинкліналей та гіпотезу вчених радянської доби про походження материків і океанів (намалювати їх схематично).
3. На контурну карту нанесіть маршрути всіх відомих вам подорожей експедицій, завдяки яким було досліджено материки і океани та вкажіть прізвища дослідників й роки подорожування.
4. Узагальніть дані про рухи Землі навколо Сонця й власної осі та їх географічні наслідки.
5. Встановіть залежність клімату від кліматоутворюючих факторів. Охарактеризуйте їх,

схематично зобразивши: розподіл атмосферного тиску та переміщення повітряних мас (циркуляція атмосфери); види сонячної радіації; характер підстилаючої поверхні.

6. Охарактеризуйте загальні відомості про материки та зробіть висновок про особливості кожного материка:

Таблиця 1

Географічна оболонка

Компоненти ГО	Закономірності ГО	Характеристика закономірностей	Приклади прояву Закономірностей
Речовинні:	цілісність		
Повітря			
Вода			
Гірські породи, мінерали			
Ґрунти	Кругообіг речовин і енергії		
Рослинність			
Тваринний світ			
Енергетичні:	ритмічність		
Сонячна енергія			
Внутрішня енергія Землі	зональність		
Енергія людського суспільства	азональність		

Контрольні питання:

1. Які основні завдання курсу «Географія материків і океанів»?

2. Охарактеризуйте літологічний, палеонтологічний методи про розвиток Землі.
3. У чому відмінність вод Світового океану і внутрішніх вод Землі?
4. Дати характеристику географічним поясам та природним зонам Землі..
5. Дати характеристику кліматичним поясам (по Алісову) та областям Землі.
6. Охарактеризуйте закономірності формування і розвитку географічної оболонки Землі.

Індивідуальна робота:

1. Знайти інформацію про науковців, дослідників, мандрівників, які внесли свій вклад у розвиток географічної науки.
2. Дати характеристику різним етапам геохронологічної школи.

Лабораторна робота №2

Тема: Географічне положення і тектонічна будова Африки.

Мета: розкрити вплив географічного положення Африки на формування її природи; виявити вплив тектонічних процесів на формування поверхні материка.

Обладнання: фізична карта Африки, географічні атласи, вимірвальна лінійка, карта будови земної кори, простий і кольорові олівці, контурні карти, фломастери.

Завдання:

1. Визначте положення Африки відносно екватора, Північного і Південного тропіків, нульового меридіану і опишіть, які риси природи зумовлюються таким положенням.

2. Знайдіть на карті крайні точки материка, визначте їх координати і опишіть положення.

3*. Виміряйте протяжність Африки з півночі на південь і з заходу на схід (у градусах і кілометрах) по меридіану між паралелями мисів Ель-Аб'яд і Голковий; по паралелі між

меридіанами мисів Альмаді і Рас-Гафун за масштабом карти і за довжиною 1 градус дуги (табл.2); по прямій між крайніми точками Пн.-Пд., Зах.-Сх. за масштабом карти.

Таблиця 2

Довжина дуг паралелей та меридіанів в км
(Географічний атлас, 2003.)

Широта, градусів	Довжина 1 градуса дуги		Широта, градусів	Довжина 1 градуса дуги		Широта, градусів	Довжина 1 градуса дуги	
	Паралелі	Меридіану		Паралелі	Меридіану		Паралелі	Меридіану
0	111,3	110,6						
1	111,3	110,6	31	95,5	110,9	61	54,1	111,4
2	111,3	110,6	32	94,5	110,9	62	52,4	111,5
3	111,2	110,6	33	93,5	110,9	63	50,7	111,5
4	111,1	110,6	34	92,4	110,9	64	48,9	111,5
5	110,9	110,6	35	91,3	111,0	65	47,2	111,5
6	110,7	110,6	36	90,2	111,0	66	45,4	111,5
7	110,5	110,6	37	89,0	111,0	67	43,6	111,5
8	110,2	110,6	38	87,8	111,0	68	41,8	111,5
9	110,0	110,6	39	86,6	111,0	69	40,0	111,6
10	109,6	110,6	40	85,4	111,0	70	38,2	111,6
11	109,3	110,6	41	84,1	111,1	71	36,4	111,6
12	108,9	110,6	42	82,9	111,1	72	34,5	111,6
13	108,5	110,6	43	81,5	111,1	73	32,6	111,6
14	108,0	110,6	44	80,2	111,1	74	30,8	111,6
15	107,6	110,7	45	78,8	111,1	75	28,9	111,6
16	107,0	110,7	46	77,5	111,2	76	27,0	111,6
17	106,5	110,7	47	76,1	111,2	77	25,1	111,6
18	105,9	110,7	48	74,6	111,2	78	23,2	111,7
19	105,3	110,7	49	73,2	111,2	79	21,3	111,7
20	104,6	110,7	50	71,7	111,2	80	19,4	111,7
21	104,0	110,7	51	70,2	111,3	81	17,5	111,7
22	103,3	110,7	52	68,7	111,3	82	15,5	111,7
23	102,5	110,8	53	67,1	111,3	83	13,6	111,7
24	101,8	110,8	54	65,6	111,3	84	11,7	111,7
25	101,0	110,8	55	64,0	111,3	85	9,7	111,7
26	100,1	110,8	56	62,4	111,4	86	7,8	111,7
27	99,3	110,8	57	60,8	111,4	87	5,8	111,7
28	98,4	110,8	58	59,1	111,4	88	3,9	111,7
29	97,4	110,8	59	57,5	111,4	89	1,9	111,7
30	96,5	110,9	60	55,8	111,4	90	0	111,7

Необхідні дані:

а) площа Африки з островами — 30,3 млн. км кв.;

б) площа островів Африки — 1,1 млн. км кв.;

в) довжина берегової лінії — 30500 км.

4. Складіть геохронологічну таблицю, у якій для кожного періоду кожної ери опишіть геологічні події, які відбулися в тій чи іншій частині Африки (за підручниками).

Таблиця 3.

Етапи формування природи Африки

Ера	Період	Геологічні події
кайнозой	Четвертинний	
	Неогеновий	
	Палеогеновий	
мезозой	Крейдовий	
	Юрський	
	Триасовий	
палеозой	Пермський	
	Кам'яновугільний	
	Девонський	
	Силурійський	

	Ордовіцький	
	Кембрійський	консолідація суперматерика Гондвана
протерозой	Вендський	рифейська складчатість і консолідація платформного масиву
архей		

5. За геоморфологічною картою Африки виявіть, які морфоструктури відповідають виділеним на контурній карті тектонічним структурам і орографічним одиницям.

6. Заповнити таблицю 4 «Взаємозв'язок тектонічної будови, рельєфу та родовищ корисних копалин».

Таблиця 4

Взаємозв'язок тектонічної будови, рельєфу та
родовищ корисних копалин

Тектонічна структура	Форма рельєфу	Родовища корисних копалин

7. Зробіть висновки про фактори формування рельєфу Африки і розвиток сучасних геоморфологічних процесів. На контурну карту Африки нанесіть основні тектонічні структури (щити, синеклізи, складчастості); виявіть, які орографічні одиниці їм відповідають і підпишіть їх.

Контрольні питання:

1. Яка географічна закономірність найбільш чітко прослідковується в природних умовах материка завдяки його положенню по відношенню до екватора?
2. Вплив океанів та морів на природу Африки?
3. Основні риси рельєфу Африки.

4. Яким чином в рельєфі відображається тектонічна будова та розвиток материка?

Самостійна робота:

1. Які закономірності прослідковуються у розвитку рельєфу та в розміщені корисних копалин Африки і чому?

Індивідуальна робота:

1. З'ясуйте, які найяскравіші події в дослідженні Африки зумовили широке її вивчення. Які найбільш характерні особливості природи Африки пов'язані з її географічним положенням?

Необхідний географічний мінімум:

Щити: Ахаггарський, Тібесті, Сьера-Леонський, Регібатський, Нубійсько-Аравійський, Еритрейський, Центральньо-Африканський, Східно-Африканський, Мадагаскарський

Синеклізи: Лівійсько-Єгипетська, Вольта, Чад, Конго, Калахарі, Карру, Сенегал, прогин Бенуе.

Області палеозойської складчастості: Капські, Атлаські гори

Області кайнозойської складчастості: Ель-Ріф, Тель-Атлас

Розломи і грабени: Абіссінський, Центральньо-Африканський, Східно-Африканський, Західно-Африканський.

Гори: Атлаські (г. Тубкаль, 4165), Анти-Атлас, Середній Атлас, Сахарський Атлас; Капські, Драконові (г. Каткін-Пік, 3657), Ер-Риф, хребет Данакіль.

Нагір'я: Ахаггар, Тібесті (г. Емі-Кусі, 3415), Ефіопське (г. Рас-Дашан, 4620), Камерон.

Масиви: Фута-Джалон, масив Рувензорі, масив Вірунта.

Плоскогір'я: Східно-Африканське, Південно-Африканське.

Плато, височини: Уньямвезі, Ньяса, Матабелі, Танезруфт, Аїр, Ерді, Кардофон, Луанга-Катанга, Уганди,

Сосалі, басейн Конго, Джос, Високий Велд, Північно-Гвінейська, Південно-Гвінейська.

Вулкани: Кіліманджаро (5895), Кенія (5199), Камерун (4070).

Рівнини, низовини: Туніська, Сенегамбія, Північно-Гвінейська, Сомалійська, Мозамбікська, Приатлантична.

Западни: Каттара (-133) Афар.

Котловини: Єль-Джуф, озера Чад, Білого Ніла, Кару, Малого Кару.

Пустелі: Сахара, Лівійська. Аравійська, Нубійська, Наміб, Калахарі.

Лабораторна робота №3

Тема: Фактори формування клімату Африки та внутрішні води.

Мета: розкрити зв'язки між факторами формування клімату і його основними характеристиками. Розкрити вплив клімату і орографії на формування і функціонування гідрографічної сітки Африки.

Обладнання: фізична і кліматична карта Африки, карти рослинності і ґрунтів світу, географічні атласи, контурні карти, простий і кольорові олівці.

Завдання:

1. Покажіть, як впливають на формування клімату Африки такі фактори:

а) положення Африки по відношенню до екватора і тропіків;

б) конфігурація материка;

в) орографія;

г) океанічні течії.

2. Проаналізуйте карту розподілу сумарної сонячної радіації на території Африки і виявіть, як вона змінюється в межах материка залежно від зміни висоти Сонця.

3. Проаналізуйте карти ізотерм за січень і липень, простежте зміну температур, а також характер простягання

ізотерм залежно від полудневої висоти Сонця. Виділіть райони з найвищими для північної і південної півкуль температурами.

4. Порівняйте зимові і літні температури тропічних і субтропічних широт північної і південної півкуль. Зробіть висновок, у якій півкулі ці широти тепліші і поясніть чому.

5. За картами вітрів визначте, які баричні центри формуються на території Африки і прилеглих частинах океанів взимку і влітку, нанесіть їх на контурну карту, а також напрям пануючих вітрів, пов'язаних з ними.

Підпишіть основні вітри. Поясніть перехід пасатів із північної півкулі в південну і навпаки, у східній частині Африки.

6. За відповідною картою вивчіть розподіл опадів на території Африки і поясніть, якими вітрами вони приносяться. Виділіть території з рівномірним розподілом опадів протягом року, переважанням опадів взимку, влітку і де вони майже відсутні.

7. На контурну карту нанесіть межі кліматичних поясів і областей Африки. Зіставте карту кліматичного районування з картами розподілу сумарної сонячної радіації, температур і опадів. Виявіть, з лініями яких із них співпадають межі кліматичних поясів і областей.

8. Розгляньте карту річкового стоку Африки (Атлас мира, 2003. С 60-61). Виділіть райони, де стік становить:

- а) більше 1000 мм,
- д) 200 - 100 мм,
- б) 1000-600 мм,
- е) 100-50 мм,
- в) 600 — 400 мм.
- ж) менше 50 мм.
- г) 400-200 мм.

Зіставте її з картою розподілу опадів і виявіть, наскільки величини стоку відповідають кількості опадів. Якщо не відповідають, то чому.

9. Згрупуйте річкові системи за джерелами живлення (дощове, періодично-дощове та ін.), а також за режимом (з

літнім, весняно-осіннім, зимовим і епізодичним максимумами стоку).

10. Складіть таблицю-характеристику головних рік Африки: Нілу, Конго, Нігера, Замбезі. У таблиці заповніть такі графи: назва ріки; розміри (довжина, площа басейну), характер витоку, гирла, характер поздовжнього профілю русла, характер долини на різних відрізках течії ріки, кліматичні пояси, через які протікає ріка, джерело живлення, режим, середні річні витрати води, водоспади, водосховища, господарське значення

11. На фізичній карті виділіть райони найбільшого скупчення озер. Вкажіть, з якими тектонічними структурами вони співпадають. Поділіть озера за генезисом улоговин, за стичністю та солоністю. За науковою і художньою літературою опишіть такі озера Африки: Чад, Ньяса, Вікторія, Танганьїка. План опису положення озера: висота над рівнем моря, походження улоговини, розміри (площа, глибина), обриси берегів, ріки, що впадають або витікають з нього, баланс води мінералізація води, господарське використання.

Контрольні питання:

1. Який вплив на клімат викликає географічне положення материка? У яких кліматичних поясах знаходиться Африка?

2. Які повітряні маси циркулюють над материком та які вони мають властивості? Прослідкуйте основні напрямки їх переміщень по сезонах року. Які зміни природи супроводжують такі переміщення та в яких частинах Африки вони особливо помітні?

3. Чим пояснити великі контрасти в розподілі опадів на материк?

4. Які території мають найбільш сприятливі кліматичні умови для життя людей? Чому?

5. До басейнів яких океанів відносяться річки Африки? Де проходить границя?

6. В якій океан стік поверхневих вод материка найбільший?

Самостійна робота:

1. Як пояснити загадковий режим Нілу — підняття вод в самий посушливий період року?

2. Що таке "оазиси", де вони з'являються?

3. Характеристика найбільших рік Африки за особливостями режиму і господарського значення.

4. Найбільші гідропороди, екологічні наслідки їх будівництва.

5. Особливості поширення підземних вод та якості води.

6. Корисні рослини і культурна рослинність.

7. Походження людини, основні райони місцезнаходження (гіпотези щодо Африки). Етапи формування сучасної людини.

Необхідний географічний мінімум:

Ріки: Нігер з притокою Бенуе, Сенегал, Гамбія Конго з притоками Луалаба, Убангі, Касаї, Арувімі; Оранжева з притокою Вааль; Ніл з притоками Кагера, Вікторія-Ніл, Альберт-Ніл Білий Ніл, Голубий Ніл; Джуба, Замбезі, Лімпопо.

Водоспади: Лівінгстона (р. Конго), Стенлі (60 м, р. Конго), Мерчісон (120 м., р. Вікторія- Ніл), Каламбо (428,6 м, р. Каламбо).

Водосховища: Асуанське (р. Ніл), Луалаба (р. Луалаба), Каріба (р. Замбезі).

Озера: Чад, Тана, Рудольф (Туркан), Альберт (Мобуту-Сесе-Секо), Ківу, Танганьїка, Ньяса, Мверу, Макарікарі (солончак).

Лабораторна робота №4

Тема: Природні зони та фізико-географічне районування Африки.

Мета: Розкрити фактори диференціації природи Африки, засвоїти схему фізико-географічного районування

і навчитися давати комплексну фізико-географічну характеристику регіону.

Обладнання: фізична карта Африки, карти рослинності і ґрунтів світу, карта природних зон Африки, географічні атласи, контурні карти, простий і кольорові олівці.

Завдання:

1. Розкрийте фактори формування і сучасного розміщення рослинності й ґрунтового покривів та тваринного населення Африки.

2. Розгляньте карту рослинного покриву Африки (географічний атлас) і порівняйте з картами розподілу температур, атмосферних опадів. Виявіть зв'язки між розміщенням окремих рослинних зон і названими показниками. Виявіть відмінності у простяганні рослинних зон у північній та південній частинах Африки, а також у видовому складі їх рослинного покриву і тваринного населення.

3. На контурну карту нанесіть межі субконтинентів і фізико-географічних країн Африки. Обґрунтуйте їх виділення.

4. За тематичними картами географічного атласу, навчальною і науковою літературою дайте комплексну фізико-географічну характеристику Сахарської нагірно-рівнинної країни за таким планом:

а) географічне положення, розміри і фактори, що зумовлюють природу Сахари;

б) тектоніка і геологічна будова, четвертинні відклади і їх походження;

в) орографія, основні морфоструктури і морфоскульптури (реліктові водно-ерозійні і сучасні еолові). Форми еолового рельєфу;

г) клімат: пануючі повітряні маси і вітри, їх вплив на зволоження. Розподіл температур, опадів, відносно вологості. Сезонні і добові амплітуди температур; кліматичні явища;

д) гідрографія: причини відсутності постійного поверхневого стоку, сітка сухих русел (уеддів), місця

найбільшого їх поширення, орієнтація стоку. Залишкові озера;

е) рослинний покрив Сахари, закономірності розміщення його типів, зв'язок з історією формування материка, з рельєфом, літологією;

є) ґрунтовий покрив Сахари, закономірності поширення основних типів ґрунтів. Вплив на їх формування літології, рельєфу, умов зволоження;

ж) тваринне населення Сахари і його пристосування до місцевих умов;

з) природні ресурси Сахари, ступінь їх освоєння, оазиси, проблеми зволоження.

5. За тим же планом охарактеризуйте інші фізико-географічні країни Африки (за варіантом).

Контрольні питання:

1. Які природні зони сформувалися в Африці?

2. Яким кліматичним поясам відповідають ті чи інші природні зони?

3. Назвати характерних представників рослинного і тваринного світу кожної

природної зони. Поясніть їх наявність в конкретній природній зоні, прослідкувавши природні зв'язки.

4. Назвати фізико-географічні області Африки. Дати фізико-географічну характеристику кожної.

Самостійна робота

1. Які екологічні проблеми характерні для кожної природної зони?

2. Зміна природи внаслідок специфічних умов освоєння території.

3. Гострота екологічних проблем.

4. Національні парки.

5. Назвати найбільш крупні групи корінного населення Африки. До яких рас

вони відносяться?

6. Які найбільш характерні риси культурної господарської діяльності

притаманні кожній групі?

Лабораторна робота №5

Тема: Географічне положення, тектоніка і рельєф Австралії.

Мета: розкрити вплив географічного положення на формування основних рис природи Австралії, а також ендегенних і екзогенних процесів на утворення її рельєфу.

Обладнання: фізична карта Австралії, карта будови земної кори, географічні

атласи, вимірювальна лінійка; простий і кольорові олівці, контурні карти.

Завдання:

1. Покажіть особливості географічного положення Австралії щодо

екватора, південного тропіка. інших материків. Порівняйте його з положенням Африки, знайдіть подібності та відмінності.

2. Визначте ступінь розчленованості берегової лінії за процентним відношенням площі островів до всієї площі континенту.

Необхідні дані:

площа Австралії з островами - 7704 тис. км кв.,

площа Австралії без островів - 7631 тис. км кв.,

площа островів - 73 тис. км кв.,

довжина берегової лінії — 19 700 км.

3. На підставі вивчення тектонічної, геологічної і геоморфологічної карт Австралії заповніть таблицю 5, за якою простежите залежність між тектонікою, геологічною будовою і морфоструктурами, а також між геологічною основою, кліматичними особливостями і морфоскульптурами.

Таблиця 5

Взаємозв'язок тектонічної будови, рельєфу та родовищ корисних копалин

Тектонічна структура	Форма рельєфу	Родовища корисних копалин

4. Зробіть висновки, які морфоструктури відповідають тим чи іншим тектонічним структурам, які чинники зумовлюють формування морфоскульптур і які геоморфологічні процеси є панівними зараз.

Контрольні питання:

1. Назвати характерні особливості географічного положення материка по відношенню до полюсів, тропіків, екватора та океанів

2. Пояснити основні етапи формування природи материка. Чому Австралія самий плоский материк?

3. По будові поверхні на які три частини поділяється Австралія?

4. Які закономірності розміщення родовищ корисних копалин на території Австралії?

Самостійна робота:

1. Походження корінного населення Австралії та прилеглих островів.

2. Дослідження Міклухо-Маклая.

3. Сучасне населення.

4. Ступінь заселення території.

5. Сучасне населення історико-етнографічних областей Океанії: Меланезія, Полінезія, Мікронезія.

Необхідний географічний мінімум:

Хребти: Хамерслі, Селуїн, Фліндерс, Гастінгс, Ліверпул, Лофті.

Гори: Великий Вододільний хребет, Австралійські Альпи, Голубі гори, Новоанглійські гори, Вікторіанські гори, Квіндслендські гори, гори Нового Південного Уельса.

Вершини: Косцюшко (2220 м), Брус (1236 м), Зіл (1510 м), Вудрофф (1440 м).

Плато: Барклі, Арнемленд, Антрім.

Масиви: Кімберлі, Макдоннел, Масгрейв, Дарлінг, Стірлінг.

Низовини, рівнини: Центральна Австралійська низовина (Великий Артезіанський басейн), Карпентарія,

рівнина Налларбор, рівнина озера Амадеус, низовина Муррея-Дарлінга.

Плоскогір'я: Західно-Австралійське

Пустелі: Велика піщана, Гібсона, Велика пустеля Вікторія, Сімпсон.

Лабораторна робота №6

Тема: Клімат і внутрішні води Австралії.

Мета: встановити фактори формування клімату Австралії і дати характеристику його типів. Виявити зв'язок гідрографічної сітки з історією розвитку материка, орографією і кліматичними умовами.

Обладнання: фізична карта Австралії, географічні атласи, кліматична карта Австралії, простий і кольорові олівці, контурні карти.

Завдання:

1. Проаналізуйте фактори формування клімату Австралії; порівняйте їх з такими для Африки. Виявіть подібність і відмінність, поясніть їх. Розкрийте причини панування на території Австралії континентального клімату та аридних ландшафтів.

2. Проаналізуйте карти ізотерм у січні і липні. Покажіть, у яку пору року хід ізотерм має чіткіше виражений зональний характер і чому. Виділіть території з максимальними температурами. На контурну карту нанесіть баричні центри в ці місяці, позначте напрям вітрів і підпишіть їх. Поясніть, яку погоду вони зумовлюють. За картою річної кількості опадів вивчіть розподіл опадів на материку; поясніть, якими вітрами вони приносяться. Виділіть території з найбільшою і найменшою кількістю опадів.

3. Вивчіть карту кліматичного районування Австралії. На контурну карту нанесіть кліматичні пояси та області, охарактеризуйте кожний кліматичний пояс і область.

4. Розгляньте фізичну карту Австралії, виділіть басейни стоку рік, опишіть їх особливості. Виділіть

території з густою річковою сіткою і малою кількістю озер, з переважанням озер і відсутністю постійних рік. Поясніть причини такого розподілу рік та озер.

5. Вивчіть карту річкового стоку, охарактеризуйте його розподіл і зіставте з картою розподілу опадів. Зробіть висновки про залежність шару стоку від кількості опадів. Виділіть типи рік за джерелами живлення і режимом.

6. Опишіть ріки Мюррей і Дарлінг.

7. Опишіть особливості розміщення озер на материк, поділіть їх за генезисом улоговин і характером води. Охарактеризуйте гідрологічний режим озер і їх господарське значення.

Контрольні питання:

1. Назвати фактори, які впливають на формування клімату Австралії, пояснити дію кожного з них.

2. Який тип клімату і чому найбільш розповсюджений на материк?

3. Назвати кліматичні пояси Австралії.

4. Назвати найбільш суттєві особливості внутрішніх вод Австралії, пояснити їх зв'язок з будовою поверхні та кліматом.

5. Яке господарське значення мають внутрішні води?

6. Який тип живлення характерний річкам Австралії і чому?

Самостійна робота:

1. Проблема водних ресурсів.

Індивідуальна робота:

1. Як змінилась би природа Австралії, якби материк перетинав не південний тропік, а паралель 40° пд.ш? Або якби Великий Вододільний хребет був розташований на заході?

2. Чим пояснити знаходження біля східного узбережжя материка великої кількості коралових рифів?

Необхідний географічний мінімум

Ріки: Фіцрой, Орд, Вікторія, Фліндерс, Бердекін, Купер-Крік, Джорджина, Діамантина, Ейр-крік, Уорбертон,

Мюррей з притоками Дарлінг і Маррамбіджі, Хантер, Кларенс, Соун, Форгескью, Гаскойн, Мітчел.

Озера: Ейр, Торренс, Герднер, Фром, Амадієс, Барлі, Мур, Маккай.

Артезіанські басейни: Великий басейн, басейн Мюррея, басейн Юкла, Кеннінг (Пустельний басейн), басейн Барклі, Пертський басейн, Еверллд, Керрі, Карнегі.

Лабораторна робота №7

Тема: Фізико-географічне районування і органічний світ Австралії.

Мета: дати комплексну фізико-географічну характеристику регіонів. Розкрити своєрідність природи Океанії.

Обладнання: фізична карта Австралії, Океанії.

Завдання:

1. Поясніть високий ступінь ендемізму флори і фауни Австралії. Назвіть ендемічні рослини і тварини. Покажіть зв'язки австралійської флори з євразійською, капською та антарктичною і обґрунтуйте їх.

2. Опишіть закономірності розподілу рослинного покриву Австралії і виділіть фактори, що зумовлюють такий розподіл. За географічним атласом і підручниками виділіть і опишіть основні типи рослинного покриву: дощові екваторіальні й вологі тропічні ліси, сухе тропічне вічнозелене рідколісся, савани, субтропічні вологі і сухі ліси, тропічні субтропічні напівпустелі та пустелі.

3. Вивчіть карту ґрунтового покриву Австралії. Виявіть відповідність основних типів ґрунтів основним типам рослинного покриву.

4. Охарактеризуйте тваринне населення Австралії, його своєрідність, сучасний стан і проблеми охорони.

5. Нанесіть на контурну карту схему фізико-географічного районування Австралії. Порівняйте її з тектонічною,

геоморфологічною, кліматичною картами і вясніть, на підставі яких факторів виділено фізико-географічні країни.

6. За підручниками і тематичними картами дайте повну фізико-географічну характеристику Східно-Австралійської гірської країни. Розкрийте закономірності зміни її природи з півночі на південь і з заходу на схід.

7. Зробіть порівняльний аналіз природи пустель Західно-Австралійського плоскогір'я і Сахари Африки, виявіть спільні й відмінні риси їх природи та поясніть їх.

8. Зробіть фізико-географічну характеристику області Австралії (за варіантом).

Контрольні питання:

1. Які особливості розташування природних зон в Австралії? Чим їх можна пояснити?

2. В чому своєрідність органічного світу Австралії? Чому тваринний світ материка більш оригінальний ніж рослинний?

3. Які природні області виділяють в Австралії? Характерні ознаки кожної.

Самостійна робота:

1. Розкрийте своєрідність Океанії як окремої частини світу, її географічного положення. Покажіть вплив географічного положення Океанії на формування її основних рис природи.

2. На контурній карті світу проведіть межу між Тихоокеанською океанічною платформою і Тихоокеанським геосинклінальним поясом.

3. Позначте різними кольорами острови материкові, вулканічні, коралові. Підпишіть їх і зробіть висновки, в межах яких тектонічних структур вони переважають.

4. Проведіть межі кліматичних поясів в Океанії і випишіть острови, які належать до кожного поясу.

5. Усно охарактеризуйте острови Меланезії, Мікронезії, Полінезії і Нової Зеландії.

Індивідуальна робота:

1. Які з островів Океанії можуть мати поверхневі води, а які ні? Чому?

Необхідний географічний мінімум:

Острови Меланезії: Нова Гвінея, Архіпелаг Бісмарка, Нова Британія, Нова Ірландія, Соломонові, Нова Каледонія, Нові Гебриди, Фіджі.

Острови Мікронезії: Каролінські, Маріанські, Гуам, Маршалові, Гілберта, Науру.

Острови Полінезії: Гавайські, Лайн, Токелау, Фенікс, Тонга, Західне Самоа, Східне Самоа, Товариства, Північні і Південні острови Кука, Туамоту, Маркізькі, Пасхи.

Острови Нової Зеландії: Північний острів: п-в Окленд, мис Північний, мис Східний, вулкан Руапеху (1796), протока Кука; Південний острів: затока Тасман, гори Південні Альпи (г. Кука. 3764 м), острів Стюарт.

Лабораторна робота №8

Тема: Географічне положення Південної Америки. Тектоніка, геологічна будова і рельєф материка.

Мета: розкрити фактори формування сучасної поверхні Південної Америки. Виявити вплив географічного положення на формування основних рис природи материка.

Обладнання: фізична карта Південної Америки, карта будови земної кори, географічні атласи, контурні карти, простий і кольорові олівці.

Завдання:

1. Покажіть положення Південної Америки по відношенню до екватора, тропіків, океанів. Знайдіть на карті крайні точки материка, визначте їх координати і опишіть положення. Зробіть висновки про розміри і конфігурацію материка, порівняйте їх з Африкою.

2. Розгляньте на карті берегову лінію Південної Америки. Виділіть найбільш і найменш розчленовані ділянки, поясніть їх, порівняйте з береговою лінією Африки.

Необхідні дані:

- а) площа Пд. Америки з островами — 18 130 тис. км кв.;
- б) площа Пд. Америки без островів — 17 980 тис. км кв.;

в) площа островів і півостровів — 200 тис. км кв.

г) довжина берегової лінії — 26 тис. км,

3. Розгляньте Південну Америку, Африку і Австралію як частини суперматерика Гондвана. Виявіть спільні етапи розвитку цих материків і спільні риси їх тектонічної будови. Покажіть вплив палеозойського, мезозойського і кайнозойського гороутворення на формування поверхні материка.

4. На контурній карті кольором виділіть основні тектонічні структури: виступи і западини древньої платформи, області альпійської складчастості і платформеного орогенезу.

5. Зробіть висновки про взаємозв'язки факторів при формуванні сучасного рельєфу Південної Америки і про розвиток сучасних геоморфологічних процесів.

6. Заповнити таблицю 6 «Взаємозв'язок тектонічної будови, рельєфу та родовищ корисних копалин».

Таблиця 6

Взаємозв'язок тектонічної будови, рельєфу та родовищ корисних копалин

Тектонічна структура	Форма рельєфу	Родовища корисних копалин

Контрольні питання:

1. Які особливості рельєфу Пд. Америки?
2. Чому Бразильське нагір'я й Амазонська низовина мають неоднакову висоту над рівнем моря і різний характер поверхні?
3. Поясніть розміщення корисних копалин Південної Америки.
4. Виділити особливості тектонічної будови Південної Америки. Чому Анди розташовані на заході материка?
5. Вкажіть причини різноманітності материка та його зв'язок з внутрішніми та зовнішніми процесами.

Самостійна робота:

1. Доведіть можливість досить частих і сильних поштовхів земної кори на материку Південна Америка.

Індивідуальна робота:

1. Що в перекладі з мови інків означає слово "Анди"?

Необхідний географічний мінімум:

Щити: Гвіанський, Західно-Бразильський, Східно-Бразильський.

Синеклізи: Амазонська, Паранська, Сан-Франциску, Парнаїби, Чако-Пампи,

Патагонська плита, Крайові прогини.

Гори: Анди (г. Аконкагуа, 6960), Берегова Кордильєра, Західна Кордильєра, Центральна Кордильєра, Східна Кордильєра, Кордильєра Рояль, Кордильєра-да-Коста, Кордильєра-Інтеріор, Сьєрра-Невада-де-Санта-Марта, Кордильєра-де-Меріда, Кордильєра-де-Періха; Передкордильєри: Сьєрра-дс-Фаматіна, Сьєрра-де-Кордова, Сьєррас-де-ла-Вентана, Сьєрра-де-Танділь.

Вулкани: Котопахі (5790), Коропуна (6425), Льюльяйльяко (6723).

Вершини: Чімборасо (6262), Аконкагуа (6960), Ільямпу (6650), Ільїмані (6462).

Височини, нагір'я: Гвіанське (масив Рорайма, 2772), Бразильське: г.Бандейра (2890); Гояс; Пунас (Альтіплано або Андійське плато).

Плоскогір'я: Мату-Гросу.

Рівнини, низовини: Амазонська (Сельвас), Орінокська (Льянос), Гніанська, Ла-Платська, Пантанал, Гран-Чако, Міжріччя, Пампа, Патагонія.

Пустелі: Атакама.

Лабораторна робота №9

Тема: Клімат і внутрішні води Південної Америки.

Мета: розкрити вплив орографії і кліматичних умов на формування внутрішнього стоку Південної Америки.

Охарактеризувати основні ріки і озера, розкрити фактори формування клімату Південної Америки і закономірності зміни кліматичних показників по території материка.

Обладнання: фізична карта Південної Америки, географічні атласи, контурні карти, простий і кольоровий олівці.

Завдання:

1. Проаналізуйте карти розподілу сумарної сонячної радіації та температур на материку.
2. На контурну карту нанесіть баричні центри, які формуються на материку та на прилеглих частинах океанів, і напрям вітрів, які вони зумовлюють. Виділіть повітряні маси. Охарактеризуйте клімат кожного кліматичного поясу.
3. Вивчіть карту річкового стоку Південної Америки. Виділіть райони, де річний стік становить: більше 1500 мм, 1500-1000, 1000-600, 600-400, 400-200, 200-100, 100-50 і менше 50 мм.
4. Виділіть групи рік з дощовим, сніговим, льодовиковим і підземним джерелами живлення; а також групи рік за режимом: з літнім стоком, зимовим, рівномірним, осіннім, весняним, епізодичним, їх зв'язок з кліматичними особливостями.
5. За підручниками складіть таблицю - характеристику основних рік Південної Америки: Амазонки і її приток Мадейри та Ріу-Негру; Парани, Оріноко. У таблиці заповніть такі графи: назва ріки; розміри (довжина, площа басейну); характер витоку, гирла; кліматичні пояси; джерело живлення; режим; наявність водоспадів, водосховищ; господарське значення.
6. Назвіть озера Південної Америки, поділіть їх за генезисом улоговин. Виділіть прісноводні, солоні, стічні, безстічні озера. Охарактеризуйте озеро Тітікака.

Контрольні питання:

1. Назвіть найбільш характерні риси кожного кліматичного поясу Південної Америки.
2. З якого океану приноситься волога на більшу частину материка?

3. Які чинники впливають на те, що рівнинна частина Південної Америки має теплий вологий клімат?

4. Назвати основні кліматоутворюючі фактори, в якій замити вплив кожного з них на формування клімату Південної Америки?

5. Назвіть і покажіть райони різної густини річної сітки. Які причини нерівномірного розподілу річного стоку Південної Америки?

6. За картографічними джерелами визначити райони, де переважає льодовикове живлення річок?

7. Назвіть та охарактеризуйте найкрупніші озера Південної Америки.

Самостійна робота:

1. Визначити причини утворення пустелі Атаками?

Необхідний географічний мінімум:

Ріки: Оріноко з притоками Мета, Апуре, Карокі; Магдалена з притокою Каука; Ессскібо; Амазонка з притоками Мараньйон, Іса, Жапура, Ріу-Нефу, Укаялі, Журуа, Пурус, Мадейра з Маморе, Топажос, Пара, Токангінс; Сан-Франсіско, Парана з притоками Паранаїба. Ріу-Гранді, Ігуасу, Уругвай, Парагвай. Ріо-Бермехо, Ріо-Саладо; Ріо-Колорадо; Чубут.

Водоспади: Анхель (1054 м, р. Чурун), Кайстур (225 м, р. Потаро), Ігуасу (80 м, р. Ігуасу), Урубупунга (р. Парана), Сеті-Кедас або Гуайра (40 м, р. Парана), Пау-му-Афонсу (р. Сан-Франсіску).

Озера: Маракайбо, Тітікака, Поопо, Буенос-Айрес, Мар-Чікіта, Лагоа-Мірін, Патус.

Лабораторна робота №10

Тема: Рослинний і ґрунтовний покрив Південної Америки. Фізико-географічне районування.

Мета: Виявити закономірності поширення основних типів рослинного покриву і ґрунтів, розкрити своєрідність тваринного населення Південної Америки, закономірності

його поширення на материк, зв'язок з рослинним покривом і кліматичними умовами.

Розкрити фактори диференціації природи материка і дати фізико-географічну характеристику окремих регіонів.

Обладнання: фізична карта Південної Америки, географічні атласи, контурні карти, простий і кольоровий олівці, карта рослинності світу, карта ґрунтів світу, зоогеографічна карта світу.

Завдання:

1. За відповідними картами вивчіть закономірності розміщення на материк головних типів рослинного покриву та ґрунтів. Зробіть висновки, наскільки типи ґрунтів відповідають типам рослинного покриву.

2. Вивчити карти рослинного і ґрунтового покривів Південної Америки, Африки і Австралії. Виявіть подібності і відмінності між структурою і розміщенням рослинних зон, поясніть їх.

3. За підручниками складіть таблицю (табл.4), в якій порівняйте видовий склад таких рослинних зон і тваринного населення трьох материків: дощових екваторіальних лісів, саван і тропічного рідколісся, напівпустель і пустель. Вкажіть місцеві назви деяких угруповань.

4. Порівняйте тваринне населення Південної Америки, Африки і Австралії за основними групами: примати, ссавці, птахи, плазуни, земноводні, комахи. Виділіть ендеміки, реліктові тварини, для кожного материка, а також спільні рослини і тварини для двох або трьох материків.

5. За зоогеографічною картою Південної Америки вивчіть, які зоогеографічні області і під області виділяються на її території. Порівняйте з Африкою.

6* За підручниками опишіть тваринне населення кожного типу рослинного покриву, його пристосування до кормової бази, кліматичних та інших умов.

Таблиця 6

Порівняльна характеристика видового складу рослинних зон і тваринного населення Південної Америки, Африки, Австралії

Природна зона	Типи ґрунтів			Видовий склад рослин і тварин		
	Південна Америка	Африка	Австралія	Південна Америка	Африка	Австралія

7. Нанесіть на контурну карту схему фізико-географічного районування Південної Америки, зіставте її з такими картами: тектонічною, фізичною, геоморфологічною, кліматичною, рослинного і ґрунтового покривів. Виявіть, з межами яких компонентів природи найбільше збігаються межі фізико-географічних країн, зробіть висновки про критерії районування.

8. Зробіть фізико-географічну характеристику природних країн Південної Америки (за варіантами):

Варіант I

1. За картами географічного атласу дайте фізико-географічну характеристику Бразильської плоскогірної країни за таким планом:

а) географічне положення країни, характер морського узбережжя;

б) особливості тектоніки, геологічна будова, основні риси орографії, морфоструктури, морфоскульптури;

в) фактори формування клімату, пануючі повітряні маси, закономірності зміни кліматичних показників у межах країни;

г) гідрографічна сітка, ріки басейну Амазонки, Парани,

Атлантичного океану. Особливості поздовжнього профілю рік і його зв'язок з рельєфотворчими процесами. Живлення і режим рік, господарське значення;

д) зональні та інтразональні типи рослинного покриву, їх видовий склад;

е) основні типи ґрунтів, їх властивості, використання і зміна під впливом господарської діяльності людини;

є) тваринне населення, ступінь його збереження;

ж) освоєність території і проблеми охорони природи.

Варіант II

1. За підручниками і тематичними-картами дайте порівняльну фізико-географічну характеристику Амазонської низовинної країни і країни улоговини Конго і українних гір, висвітивши такі питання:

а) спільність і відмінність географічного положення обох країн, його вплив на формування основних рис природи;

б) спільні етапи розвитку обох країн, подібність їх тектонічної і геологічної будови;

в) морфоструктури і морфоскульптури обох країн, спільні й відмінні їх риси;

г) фактори формування клімату обох країн, подібність і відмінність циркуляції.

повітряних мас; закономірності зміни клімату в межах країни;

д) особливості дощових екваторіальних лісів обох країн, їх структура, видова різноманітність, екологічна роль;

е) особливості тваринного населення обох країн, відмінності у ступені його розвитку, пристосуванні до місцевих умов;

є) ступінь заселення і освоєння території обох країн, характер господарської діяльності населення, проблеми охорони природи.

Варіант III

Дайте порівняльну фізико-географічну характеристику Північно-Андійської і Центрально-Андійської гірських країн:

а) розкрийте подібність і відмінність географічного положення країн, його вплив на формування подібних і відмінних рис природи;

б) виділіть спільні та відмінні тектонічні структури і морфоструктури, покажіть відмінності в орографії і морфоскульптурі;

в) порівняйте фактори формування клімату країн і обґрунтуйте їх відмінності. Покажіть закономірності зміни кліматичних показників із заходу на схід та з висотою і поясніть відмінності у структурі висотних кліматичних поясів обох країн;

г) порівняйте водні ресурси країн і їх господарське значення;

д) розкрийте закономірності меридіональної і висотної зміни рослинного і ґрунтового покривів в обох країнах. Обґрунтуйте відмінності у структурі їх висотної поясності;

е) порівняйте ступінь заселення і освоєння обох країн, характер господарської діяльності населення, проблеми охорони природи.

Контрольні питання:

1. Чим обумовлено різноманіття рослинного і тваринного світу материка?

2. Назвати типи ґрунтів, які відповідають різним природним зонам.

3. Охарактеризувати кожну природну зону.

Самостійна робота:

1. Що обумовило те, що в межах Антарктичного царства існує ендемічна флора і фауна небагата видами, але своєрідна?

Індивідуальна робота:

1. Як вплинув тісний зв'язок з іншими материками до кінця мезозою на формування флори і фауни материка?

Список рекомендованої літератури

Навчальна література

1. Атлас мира / ГНПП „Картографія”. – К.: ГНПП „Картографія”, 2004. – 56 с, 1 шт.
2. Берг Л.С. Почерки по физической географии. М. – Л., АН-СССР. – 1949. – 330 с. + 2 карты, 3 шт.
3. Гаврилук В.С. Фізична географія Південної Америки: навч. Посібник. – К.: Вища школа, 1993. – 135 с, 1 шт.
4. Гвоздецкий .А., Игнатьев Г.Т., Михайлов Л.А. Хрестоматия по физической географии. Африка, Австралия, Океания, Антарктида. Особие для учителей. Изд. 3-е, доп. М., „Просвещение”, 1967. – 523 с., 1 шт.
5. Географический энциклопедический словарь: Географические названия/ Гл. Ред. В.М. Котляков, – 3-е изд., доп. – М.: Большая российская Энциклопедия, 2003. – 904 с., 1 шт.
6. Головин В.М. Путешествия вокруг света. / В.М. Головин. – М.: Дрофа, 2007. – 893 с., 1 шт.
7. Губарев В.К. Географія світу: Довід. шк.. і студ./ В.К. Губарев. – Донецьк: ТОВ ВКФ „БАО”, 2005. – 576 с., 1 шт.
8. Гудзевич А.А. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): Навч. посіб. для студентів геогр. спец. вузів / А.В. Гудзевич. – Вінниця: Він друк, 2005. – 464 с., 1 шт.
9. Корнеев В.Г. География материков и океанов: Пособие для учителей. Харьков: „Ранок”: „Веста”, 2002. – 288 с., 1 шт.
10. Максимов М.О. Хрестоматія з фізичної географії. Посібник для вчителів „Радянська школа”, 1976. – 240 с., 1 шт.
11. По природным зонам. Вып. 1. Широколиственные леса, лесостепь, степ. М., МГУ, 1969. – 250 с., 2 шт.
12. По природным зонам. Вып. 2. Смешанные леса. М., МГУ, 1974. – 303 с., 2 шт.
13. Смирнов Н.П., Шибанова А.А. По материкам и странам (Африка, Австралия и Океания, Антарктида). – М.: Просвещение, 1974. – 224 с.
14. Тростнянська З.К., Столярова Е.Н. Фізична географія частин світу. Вип. 2, Київ. – 1969. – 55 с. 1 шт.

15. Физическая география материков и океанов. / Под ред. А.М. Рябчикова. – М.: Высшая школа, 1988.– 592 с. 2 шт.

16. Физическая география. Аннотированный перечень отечественных библиографов изд. В 1810-1966. М., „Книга”, 1968. – 309 с., 2 шт.

Довідкова література

1. Баландин Р.К. Сто великих географических открытий. – М.: Вече, 2004. – 480 с., 1 шт.

2. Бейдик О.О., Падун М.М. География. – К.: Либідь, 1995. – 304 с., 2 шт.

3. Бред А.А. Общий географический обзор земного шара: Методические рекомендации. – Рига, 1980. – 84 с., 1 шт.

4. Верн Жюль Загадки Тихого океана: История великих путешествий. – Гродно: КЛФ «Стакер», 1993. – 368 с., 1 шт.

5. Галицький В.І., Галицька Н.Ф.. Географічні відкриття, дослідження і дослідники. – К.: Радянська школа, 1988. – 239 с., 1 шт.

6. Губарев В.К. География мира: Справочник студ./ В.К. Губарев. – Донецк: ВКФ „БАО”, 2004. – 608 с., 1 шт.

7. Мархинин Е.К. вулканы и жизнь (проблемы биовулканологии). – М.: мысль, 1980. – 196 с.

8. Мильков Ф.Н. Словарь-справочник по физической географии. Изд. 2-е, доп. М.: «Мысль», 1970. – 344 с., 1 шт.

9. Мир и человек. Справочник / сост. В.И. Беляев.– Харьков: прапор, 1998. – 576 с.

10. Пивоваров Г.П.По страницам занимательной географии. – М.: просвещение, 1990. – 176 с.

11. Скарлото Г.П. Цікава географія. – К.: Радянська школа, 1971. – 152 с.

12. Физическая география. Сборник статей. Вип.4 Ред. К.В. Зворыкин и др., М., 1970. – 28 с., 1 шт.

Зміст

Передмова	3
Методичні матеріали до виконання лабораторних робіт	4
<i>Лабораторна робота 1. Загальні закономірності розвитку земної поверхні. Гіпотези про походження материків і океанів.....</i>	4
<i>Лабораторна робота 2. Географічне положення і тектонічна будова Африки.....</i>	6
<i>Лабораторна робота 3. Фактори формування клімату Африки та внутрішні води.....</i>	11
<i>Лабораторна робота 4. Природні зони та фізико-географічне районування Африки.....</i>	14
<i>Лабораторна робота 5. Географічне положення, тектоніка і рельєф Австралії.....</i>	17
<i>Лабораторна робота 6. Клімат і внутрішні води Австралії.....</i>	19
<i>Лабораторна робота 7. Фізико-географічне районування і органічний світ Австралії.....</i>	21
<i>Лабораторна робота 8. Географічне положення Південної Америки. Тектоніка, геологічна будова і рельєф материка.....</i>	23
<i>Лабораторна робота 9. Клімат і внутрішні води Південної Америки.....</i>	25
<i>Лабораторна робота 10. Рослинний і ґрунтовний покрив Південної Америки. Фізико-географічне районування.....</i>	27
Список рекомендованої літератури	32

**Методичні вказівки до виконання
лабораторних робіт
із дисципліни
«Фізична географія материків і океанів»
(Частина 1)**

Укладачі: канд. геогр. наук Г. О. Ламекіна
канд. геогр. наук З. В. Бойко

Рекомендовано вченою Радою геолого-географічного
факультету
ДНУ ім. О. Гончара, протокол №7 від 05.03.2013р.

Підписано до друку 26.03.13. Формат 60×84/16. Папір
друкарський.

Друк плоский. Гарнітура Times New Roman
Ум. друк. арк. 1,25. Тираж 100 пр. Зам. №

Віддруковано у видавництві «Нова ідеологія»
49101, м. Дніпропетровськ, пр. Кірова, 103
Тел.(056) 745-07-07
Свідоцтво ДК №191 від 20.09.2000р.